

**SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
GIMNAZJUM IM. GEN. DEZYDEREGO CHŁAPOWSKIEGO
W LIPNIE**

Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami. Zatem celem profilaktyki w szkole jest ochrona wychowanka przed zagrożeniami rozwoju i wzmacnianie czynników chroniących.

PODSTAWA PRAWNA:

- a. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty z późniejszymi zmianami.
- b. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 30 maja 2014r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- c. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
- d. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- e. Rozporządzenie MENiS z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
- f. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
- g. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- h. Statut Gimnazjum im. gen. D. Chłapowskiego w Lipnie

DIAGNOZA ŚRODOWISKA WYCHOWAWCZEGO NASZEJ SZKOŁY

Na podstawie obserwacji, ankiet wśród uczniów, sygnałów od rodziców i środowiska lokalnego wyodrębniliśmy następujące zachowania problemowe młodzieży naszej szkoły:

- ☒ Picie alkoholu
- ☒ Palenie papierosów (w tym e- papierosów, które są modne wśród młodzieży)
- ☒ Wzrasta ryzyko używania dopalaczy
- ☒ Wg informacji pracownika MONARU p. H. Jędrzejewskiej środowisko jest wysoce nasycone środkami psychoaktywnymi (stanowi to czynnik zagrażający młodzieży)
- ☒ Stosowanie przemocy rówieśniczej, przyjmującej różne formy, w tym:
  - agresja słowna
  - agresja fizyczna
  - wymuszenia
- niszczenie mienia innych
- wulgaryzmy wobec rówieśnika
- wykluczanie
- wyśmiewanie, obrażanie
- cyberprzemoc – problem systematycznie narasta, wiele konfliktów rówieśniczych przenosi się do sieci
- ☒ Niska kultura osobista, wyzywające zachowanie, nieodpowiedni strój
- ☒ Brak motywacji do nauki, ciekawości poznawczej i brak zainteresowań
- ☒ Duża ilość uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi (w tym powtarzający klasę)
- ☒ Brak kontroli rodziców nad miejscem przebywania dzieci w godzinach wieczornych i nad kontaktami nawiązywanymi w sieci oraz nad sposobem spędzania czasu wolnego
- ☒ Nieumiejętność organizowania czasu wolnego
- ☒ Małe zainteresowanie zdrowym stylem życia (z tendencją wzrastającego zainteresowania w porównaniu z ubiegłymi latami)

Na podstawie wyżej wymienionych zachowań problemowych ustaliliśmy następujące cele działań profilaktycznych:

- ☒ Zapobieganie nałogom (w tym e- papierosom i dopalaczom)
- ☒ Zmniejszanie nasilenia przemocy rówieśniczej i stosowania zachowań agresywnych
- ☒ Promowanie kulturalnego zachowania się i wyrażania (w ścisłej korelacji z programem wychowawczym szkoły)
- ☒ Wzmacnianie motywacji do nauki i zmniejszanie niepowodzeń szkolnych
- ☒ Wzmacnianie roli rodziców w budowaniu odpowiedzialności ich dzieci oraz w kontroli nad czasem spędzonym poza szkołą i domem (w tym w sieci często mimo, fizycznej obecności w domu)
- ☒ Promowanie zdrowego stylu życia i wspieranie ucznia w prawidłowym rozwoju fizycznym i psychicznym
- ☒ Rozwijanie zainteresowań
- ☒ Wzmocnienie pracy z zakresu doradztwa zawodowego – zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego
- ☒ Wychowanie ku wartościom – zgodnie z Programem Wychowawczym Szkoły.

METODY I FORMY PRACY

1. Praca indywidualna
2. Praca w małych zespołach zadaniowych.
3. Praca w grupach.
4. Warsztaty profilaktyczne
5. Pogadanki
6. Filmy i programy multimedialne
7. Metody aktywizujące: drama, burza mózgów, śnieżna kula
8. Konkursy
9. Debaty
10. Prelekcje

CELE	CELE OPERACYJNE	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY PROWADZĄCE I WSPÓLDZIAŁAJĄCE	CZAS REALIZACJI
<p>Zapobieganie nałogom (w tym e-papierosom i dopalaczom)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń ma podstawowe wiadomości na temat środków odurzających i wie, jaki mają wpływ na organizm człowieka 2. Uczeń potrafi wskazać bieżące i przyszłe szkody wynikłe z używania środków uzależniających przez młodych ludzi. 3. Uczeń zna przyczyny FAS i potrafi wskazać, jakim zagrożeniem dla płodu jest alkohol. 4. Uczeń zna różne (inne niż środki psychoaktywne) sposoby osiągnięcia pożądanego stanu emocjonalnego. 5. Uczeń umie wskazać manipulacje w reklamach i podjąć polemikę z tzw. sędziami obiektywnymi, czy mitami na temat środków psychoaktywnych 6. Potrafi powiedzieć „NIE” w sytuacji nacisku otoczenia (ćwiczy tę umiejętność) 7. Potrafi wskazać możliwości pomocy i wsparcia innym 8. Zna pojęcia: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grupy AA, Alanon, MONAR i wie z jakimi problemami może się do nich zwrócić. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie programu profilaktycznego w klasach II w oparciu o „Trzeci Elementarz, czyli Program Siedmiu Kroków”. Program został opracowany i wdrożony przez pedagoga szkolnego z uwzględnieniem potrzeb i możliwości, jakimi dysponuje szkoła. Realizacja odbywa się w formie trzydniowych warsztatów wyjazdowych w Zaborówcu, gdzie uczniowie klas II wyjeżdżają pod opieką pedagoga (prowadzącego zajęcia) i wychowawcy klasy. Projekt współfinansuje GKRPA w Lipnie. 2. Uczniowie klas II uczestniczą w turnusach profilaktycznych w Regionalnym Centrum Profilaktyki Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie – częstotliwość w zależności od dostępności miejsc w Centrum. 3. Realizacja programu profilaktycznego: „Szkoła w profilaktyce i edukacji FAS” wśród uczniów klas III. 4. Realizacja wybranych scenariuszy zajęć dotyczących uzależnień. 	<p>Pedagog szkolny, wychowawcy klas II, dyrekcja szkoły, GKRPA w Lipnie</p> <p>Pedagog szkolny, wychowawcy klas II, dyrekcja szkoły, GKRPA w Lipnie RCPUDiM w Rogoźnie</p> <p>Pedagog szkolny, psycholog szkolny</p> <p>Pedagog szkolny, wychowawcy klas , dyrekcja szkoły,</p>	<p>Jedna grupa jesienią, dwie wiosną (dot. klas II)</p> <p>W zależności od dostępności miejsc</p> <p>realizacja w klasach III</p> <p>Cały rok szkolny</p>

	<p>9. Zna sposoby zachowań asertywnych</p> <p>10. Ćwiczy umiejętność komunikacji interpersonalnej.</p> <p>11. Zna sposoby radzenia sobie ze stresem</p> <p>12. Uczeń wie o zakazie palenia papierosów (e-papierosów), picia alkoholu, Zażywania środków odurzających na terenie szkoły i zna konsekwencje łamania zakazu.</p> <p>13. Wie o całkowitym zakazie wnoszenia w/w substancji na teren szkoły i handlu nimi oraz zna konsekwencje łamania zakazu.</p>	<p>5. Filmy o tematyce profilaktycznej realizowane na lekcjach wychowawczych.</p> <p>6. Temat nałogów realizowany na lekcjach biologii.</p> <p>7. Spotkania z pracownikami MONARU w Lesznie organizowane dla uczniów i rodziców.</p> <p>8. Konsekwentne egzekwowanie zakazu używania substancji psychoaktywnych na terenie szkoły.</p>	<p>Nauczyciel biologii</p> <p>Pedagog szkolny, dyrekcja szkoły pracownik MONARU</p> <p>Dyrekcja szkoły wszyscy pracownicy szkoły</p>	<p>Wg rozkładu materiału wg potrzeb (przynajmniej raz na cykl edukacyjny)</p> <p>cały rok szkolny</p>
<p>• mniejszanie nasilenia przemocy rówieśniczej i stosowania zachowań agresywnych</p>	<p>1. Uczeń wie, co to są zachowania agresywne i przemocowe.</p> <p>2. Potrafi rozróżnić rodzaje przemocy.</p> <p>3. Potrafi określić konsekwencje przemocy zarówno dla osoby stosującej przemoc, osoby jej doznającej i świadka przemocy.</p> <p>4. Potrafi wykazać, że jego osobiste wartości są sprzeczne ze stosowaniem przemocy.</p> <p>5. Zna alternatywne sposoby zachowań w sytuacjach problemowych.</p> <p>6. Rozumie pojęcie asertywności i zna sposoby radzenia sobie ze złością i gniewem.</p>	<p>1. Realizacja w klasach pierwszych autorskiego programu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej: „Widzę, słyszę, czuję... reaguję”.</p> <p>2. Realizacja zajęć dotyczących przemocy w ramach lekcji wychowawczych i spotkań z pedagogiem i psychologiem.</p> <p>3. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy.</p> <p>4. Omawianie (w klasach 1), utrwalanie i konsekwentne stosowanie ZASAD GIMNAZJALISTY.</p> <p>5. Zwiększenie czujności podczas pełnienia dyżurów – szybkie</p>	<p>Pedagog szkolny, psycholog szkolny</p> <p>wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog szkolny wszyscy pracownicy szkoły wychowawcy klas</p> <p>wszyscy dyżurujący nauczyciele, wszyscy pracownicy szkoły</p>	<p>Realizacja z uczniami klas I (w pierwszym roku nauki)</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>

		reagowanie na przejawy agresji, przemocy.		
Promowanie kulturalnego zachowania się i wyrażania (w ścisłej korelacji z programem wychowawczym szkoły)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń wie, jak się zachować kulturalnie w różnych sytuacjach życiowych. 2. Potrafi dokonać wyboru właściwego zachowania. 3. Odróżnia niewłaściwe zachowania swoje i rówieśników, potrafi wzbudzić w sobie refleksję. Wzbogaca zasób słownictwa. 4. Ćwiczy właściwe zachowania w różnych sytuacjach (wycieczki, goście, wyjścia...) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostarczanie wzorców pozytywnych zachowań przez osoby dorosłe. 2. Realizacja lekcji wychowawczych (szczególny nacisk w klasach 1). 3. Zwracanie uwagi na przejawy niewłaściwego zachowania. 	<p>Wszyscy pracownicy szkoły.</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Wszyscy pracownicy szkoły.</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>
Wzmacnianie motywacji do nauki i zmniejszanie niepowodzeń szkolnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń rozróżnia przyczyny zaistniałych niepowodzeń szkolnych. 2. Potrafi znaleźć sposoby radzenia sobie z problemami szkolnymi. 3. Wie, gdzie szukać pomocy. 4. Ma możliwość korzystania z form pomocy psychologiczno- pedagogicznej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, wyrównawcze, rewalidacyjne, logopedyczne, psychoedukacyjne. 2. Lekcje wychowawcze dające wskazówki jak organizować sobie pracę. 3. Organizacja pomocy koleżeńskiej. 4. Warsztaty z technik uczenia się 	<p>Psycholog, pedagog, dyrekcja, nauczyciele prowadzący.</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Wychowawcy klas psycholog ,pedagog</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>
Wzmacnianie roli rodziców w budowaniu odpowiedzialności i ich dzieci oraz w kontroli nad czasem spędzonym poza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzice mają informacje na temat sposobów spędzania wolnego czasu przez gimnazjalistów, znają zagrożenia wynikłe z braku kontroli, wiedzą o ewentualnych konsekwencjach. 2. Rodzice mają informacje na temat konstruktywnego i aktywnego spędzania wolnego czasu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacje przekazywane na zebraniach z rodzicami – zarówno w trakcie zebrań ogólnych jak i klasowych. 	<p>Wychowawcy klas dyrekcja</p>	<p>cały rok szkolny</p>

szkołą i domem (w tym w sieci często mimo, fizycznej obecności w domu)	3. Rodzice wiedzą, jakim zagrożeniem dla ich dzieci może być spędzanie niekontrolowanego czasu przez ich dzieci w sieci.			
Promowanie zdrowego stylu życia i wspieranie ucznia w prawidłowym rozwoju fizycznym i psychicznym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń potrafi wyjaśnić znaczenie kondycji i sprawności fizycznej dla prawidłowego rozwoju. 2. Wie, co to znaczy zdrowy styl życia. 3. Uczeń potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce. 4. Przewiduje negatywne konsekwencje niezdrowego stylu życia dla człowieka. 5. Potrafi powiedzieć NIE w sytuacjach nacisku otoczenia. 6. Zna sposoby radzenia sobie ze stresem. 7. Rozwija sprawność fizyczną poprzez aktywny udział w lekcjach wychowania fizycznego. 8. Zna założenia zdrowego odżywiania. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programu „Trzymaj formę” 2. Udział w konkursach prowadzonych przez PSEE w Lesznie i GKRPA w Lipnie oraz innych. 3. Lekcje biologii i lekcje wychowawcze, w których wiodącą tematyką są: <ul style="list-style-type: none"> ☞ Kondycja i sprawność fizyczna organizmu oraz jej wpływ na pracę umysłową ucznia i jego ogólny rozwój. ☞ Właściwe odżywianie i metabolizm – czynniki wpływające na prawidłowy i zdrowy styl życia. ☞ Właściwa regulacja nerwowo – hormonalna warunkiem zdrowia i sprawności psychicznej ucznia. ☞ Nieprawidłowości i zaburzenia w funkcjonowaniu młodego człowieka oraz zapobieganie im. 	<p>Szkolny koordynator, wychowawcy Nauczyciel plastyki, pedagog szkolny</p> <p>Nauczyciele biologii, WOS-u, wychowawcy</p>	<p>cały rok szkolny (szczególny nacisk na klasy I) wg pojawiającej się oferty</p> <p>cały rok szkolny (głównie klasy II)</p>
			Opiekunowie projektów	cały rok szkolny

		<p>4. Poszukiwanie informacji na dany temat i ich wybiórcze przedstawianie (np. gazetka, projekty edukacyjne)</p> <p>5. Filmy edukacyjne, udział w dostępnych programach profilaktycznych.</p> <p>6. Spotkania dla dziewcząt z klas III z pielęgniarką szkolną – samokontrola piersi.</p> <p>7. Ciekawe i urozmaicone zajęcia na lekcjach wychowania fizycznego.</p>	<p>edukacyjnych, wychowawcy wychowawcy,</p> <p>pielęgniarka szkolna, pedagog szkolny, dyrekcja Nauczyciele w-f</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>II semestr klasy III</p> <p>cały rok szkolny</p>
Rozwijanie zainteresowań	<p>1. Uczeń ma możliwość uczestniczyć w zajęciach dodatkowych rozwijających zainteresowania.</p> <p>2. Samodzielnie wybiera tematykę projektu edukacyjnego, zgodną z jego oczekiwaniami.</p> <p>3. Może opowiedzieć o swoich pasjach innym.</p> <p>4. Ma możliwość „pochwalenia” się swoimi osiągnięciami przed innymi.</p>	<p>1. Organizacja kół przedmiotowych i kółek zainteresowań, organizacje działające na terenie szkoły.</p> <p>2. Projekty edukacyjnego</p> <p>3. Lekcje wychowawcze, gazetki tematyczne</p> <p>4. Artykuły na stronie szkoły, dyplomy i wyróżnienia.</p>	<p>Dyrekcja, nauczyciele prowadzący nauczyciele – opiekunowie projektów edukacyjnych. Wychowawcy klas, samorząd uczniowski Dyrekcja, administrator strony</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>cały rok szkolny</p>

Działania profilaktyczne w naszej szkole obejmują wszystkich uczniów (profilaktyka **uniwersalna**), są skierowane do grup zwiększonego ryzyka (profilaktyka **selektywna**), a niektóre działania są adresowane do tych jednostek z grup ryzyka, u których występują wczesne sygnały problemów i liczne niepokojące zachowania (profilaktyka **wskazująca**).

Konstruując program profilaktyki szkoły wzięliśmy pod uwagę rolę czynników chroniących i ich wpływ na rozwój młodego człowieka. Zatem preferujemy profilaktykę kreatywną „żeby zboże zagłuszyło chwasty”, a nie defensywną, której celem było „żeby chwasty nie zagłuszały zboża”.

ZAKRES NAJISTOTNIEJSZYCH ZMIAN:

W zakresie celów działań profilaktycznych:

Wśród działań zapobiegających nałogom wzmocnić profilaktykę stosowania dopalaczy i narkotyków (współpraca z MONAREM, praca wychowawców)

Przeciwdziałanie (szerzej) przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy

Poszerzenie działań z zakresu wspierania ucznia w prawidłowym rozwoju i promowania zdrowego stylu życia.

Program opracowała Alicja Nosek na bazie programu z września 2011 roku (opracowanego przez I. Lorenc- Zimniak i A. Nosek) we współpracy z Zespołem Wychowawczym szkoły.

(-) Joanna Płonka

Przewodnicząca Rady Pedagogicznej

Gimnazjum im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Lipnie

---

¹ Za: Szymańska, Zameczka:” *Przegląd koncepcji i poglądów na temat profilaktyki*, w: „*Profilaktyka w środowisku lokalnym*, 2002